

Մանգրամի Էֆեար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԵՆԵ

1866 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30 ՃԻՒՄԱ

ՆԻՒՄԵՐՈ 163

Մանգրամի Էֆեար հաֆթատա 6 եանի սենեակ 300
նիւթէ վերելիւ, սենեակ գըտէթի, բոթա փարաւ տախի
իշխտէ օլարագ, 200 ղէ՝ օլուպ, ալթը այլըղը 100 ղէ՝ օլա-
րագ, վէ նիւթէսի տախի 50 ար փարայա սաթըլաճագ տըր :

Իլանաթըն պէհէր սաթըլը իշին, պի-
րինճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2,
վէ իւշիւնճիւ վէ սայիր տէֆալարտա 1
էր ղուրուշ այլընաճագ տըր :

Մէթուպ վէ սայիրէ, Պէյ-օղլունտա տողըւ-էօլտա
467 նիւթէրօլու խանէտէ ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏ Թաղիւ-
նէսինտէ, Կարապետ 8: Փանոսեանէ կէօնտէրիլէճէ տիր :

ՄԱՆՁՈՒՄԵՅԵ ՄԱԽՍՈՒՍ ԹԵԼԵԿՐԱՖ

Փարիս, 9 հոկտեմբեր. ախշամըն սա-
աթ 5 վէ 50 տագըգասընտա :

Սկստեմբեր 27 տէ Մէգսիգա իմէրա-
թորու թարաֆընտան ալընան պիր թէլէկրա-
ֆա կէօրէ, հէր սընըֆ էհալի պէնինտէ
հիւանի էֆքեար հիւքմ իթմէքտէ օլուպ,
վէ քէնտիլէրիլէ միւթթէֆիգլէրի միեանէ-
սինտէ տախի հիւանի իմթիգաճ պուլունմագ-
տա տըր :

Ֆլորանտան ալընան խապէրէ կէօրէ,
վէնէտիք էհալիսինտէն ալընաճագ օլան
գուրա մատտէսի մահը հալին 21ինտէ իճրա
օլունաճագ տըր :

Պէրլինտէն ալընան խապէրէ կէօրէ, Մա-
ճարլըար ալաեը տաղըտըլմըլ տըր :

Էսհամը Ումուդիյե,

Փարիս 50-25 :

Փարիս, 10 հոկտեմբեր. սապահըն սա-
աթ 5 վէ 45 տագըգասընտա :

Մէքսիգա իմէրաթորիլաւը, քէսպի շի-
ֆա իթմիշ օլուպ, վէ Սիրամար աւպտէթ
իթմէք իւզըն էօլմու օլուշ տուր :

Սիւլիտէ հայվանաթ գըրըղընը գուհուր
իթմիշ օլուտըղունտան, Ֆրանսաեա, Սիւիս
վէ Ալմանեա հուտուտլարընտան իրի հայվան
կիրտիրիլմէսի եասագ իտիրմիշ տիր :

Լթօալ տ'Օրիանտա օգուհան պիր թէ-
լէկրաֆա կէօրէ, մահը հալին 9ունտա
Ֆրանգֆորթ, Գասէլ, վէ Վէսպատէնին Բրու-
սիանա իւզմէ գըլընտըղը իլան իտիրմիշ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՄԻՃԻՅՅԵ

Մ. Մարգի տը Մուլթիլին եէրինէ
Մ. տը Լափալէթ Ֆրանսա խարիճիլէ վէ-
քիլիլինի իճրա իթմէքտէ իքէն, մահը
հալին իւշիւնտէ Մ. Մուլթիլին քէնտի մէ-
մուրիլէթի պաշընա կէշտիլինտէն պիթ-
թապի Մ. տը Լափալէթին վէքեալէթի
խիթամ պուլմուշ տուր :

— Էօրօք նամ ղազէթատա օգուհ-
տուղունա կէօրէ, Ֆրանսա իմէրաթ-
րու հազըթլէրի Պիարիլտէ հէր շէյ-
տէն էվլէլ Մ. տը Մուլթիլին իլէ, Կիրիտ
մէսէլէսի հազըղնտա միւքեալէթէ կի-
րիլէճէք օլուպ, վէ օլ պապտէ Լունտա
իլէ Փարիս պէնինտէ քէմալի իմթիգաճ
պուլունաճագ իմիշ, վէ հաթթա, տէվ-
լէթէյնի միւշարիլէյհանըն Ասիթանտէ
վէ Աթինտա պուլունան սէֆիրլէրինէ
այնի մաէլտէ պիրէր թալիմաթ կէօնտէրիլ-
միշ իմիշ :

— Իթալեա գըրալը հազըթլէրի վէ-
լիի ահտարը բրէնս Հիւմպէրթ իլէ, ար-
շտիւք Ալպէրին քէրիմէսի բրէնսէս Մա-
թիլիտին ագուր իգտիվաճ իտէճէքլէրի, վէ
շու միւնսէպէթլէ Ալսթրիա իլէ Ի-
թալեա պէնինտէ եէնի պիր խուլուս-
քեարլըգ հուսուլէ կէլէճէկի հափաթի-
սի քէսպի էհէմիլիյեթ իթմէյէ պաշա-
մըլ տըր :

— Լա Ֆրանսա նամ ղազէթատա շու
աթիտէքի տիգըթթա շաեան պիր հա-
վատիս օգուհմուշ տուր :

« Էճնէպի ղազէթալարընտա օգուհ-
տուղունա կէօրէ, Ֆրանսա իլէ ինկիլ-
թէլլա, Կիրիտ ղայլէսի եէնիտէն Շարգ
մէսէլէսինին մէյտանէ կէլմէսինէ սէպէ-
պիլիլէթ վիլէճէկի միւլահազասընա մէպ-
նի, մէգքիւր ղայլէնին պիր ան էվլէլ
տէֆի շարէսինէ շալըմագըղա պէյլէ-
րինտէ գարար վէրմիշէր տիր :

« Ղարպ հիւքիւմէթլէրի պիլ իթթի-
ֆագ, Եունան հիւքիւմէթլինէ քէնտի-
սինի սագընըպ Կիրիտ իսթիլալընա միւ-
տախէլէ իթմէմէսինի իսթար իթտիքտէն
պաշգա, Տէվլէթի ալիլէնին հուգու-
նու տախի մուհաֆապա իլիլէճէքլէր
տիր : Պու ճիւմէլ իլէ, սոնունտա Բու-
սիա տէվլէթինին եալընըպ պաշընա Շարգ

Խրիսթիանալարըն թասահուպա չըգըշ-
մասընա պիր վէսիլէ վիրիլմէսին իլին, իը-
րիսթիանալարըն խայր ու մէնֆաաթլա-
րը պասընտա լագըմ կէլէն մուամէլաթըն
իճրասընը տախի, Տէվլէթի ալիլէնէ իլէք-
լիլի իլիլէնէճէքլէր տիր :

— Տէյլի թէլէկրաֆ նամ ինկիլիզ
ղազէթատա օգուհտուղունա կէօրէ,
Բարա հազըթլէրի Բամեթ թէրք իթ-
մէնէ մէճպուր օլաճագ իմիշ, վէ օլ վա-
գըթտա ինկիլթէլլա Մալթա ճէպիլէ-
սինէ գապուլ իտէմէյէճէք իմիշ, Չիւն-
քի, էհալիսի Գաթօլիք օլան իրլանտա
ղայլէսի մէյտանտէ օլուպ, վէ շու սոն
սէնէլէրտէ ինկիլթէրրատա վէ Լագօչիա-
տա Գաթօլիք քիլիսէսինէ միւրաճաաթ ի-
տէնիլէրին սայլըսը արթմըշ օլուտըղուն
պաշ-
գա, ինկիլթէրրանըն կէնճ բաբասլարը
իւզէրինտէ տախի Գաթօլիքլիլէ տողըւ
պիր մէյտան էսէրի կէօրիլմէքտէ օլուտ-
ղունտան, հիշ պիր բրթթէսթան, միւ-
շարիլէյհ հազըթլէրինին ինկիլթէրրա
թօրրաղընա գապուլինէ րույի ըրգա կէօս-
թէրմէգ իմիշ :

— Բալէրմօ շէհրինտէ գուհուրա կէ-
լէն ղօրպալըղը վաթէն պիլտիրմիշիգ տիր :

Մէգքիւր գօրպալըգ հազըղնտա ի-
թալեանըն լէսմի ղազէթատա շու ա-
թիտէքի վահշիլիլէր օգուհմուշ տուր :

« Միգիլմէրիտէ գօրպալար ասկէրտէն
Երիկիրմի սէքիգ քիլիլի չօղլուգ սայլէսին-
տէ գուշատարագ սիլահարընը արմըլար,
վէ քէնտիլէրի փարալամըլար տըր :

« Վիթթօրիա գըշասընտա պուլունան
ասկէրլէրի տախի պարպալըգ իլէ իտամ
իթտիքտէն սոնրա հէր նէ քի վար իսէ
եաղմա իթմիշէր տիր : Հաթթա, էհա-
լիտէն պազըլարըն խանէլէրինի տախի պա-
սըպ թալան իլիլէմիշէր տիր :

« Քէզալիք Բալէրմօտա իապթախանէ-

յի, ասաքիր գոմանտանը մեքքեզինի, միւհիմմաթ անպարլարընը, վէ ասկէր քիւթուպխանէսինի տոխի եաղմալամըշլար տըր, վէ զայրիհիւմ, վէ զայրիհիւմ:

— Հէր ատամ իշին քէնտի տօսթլարընըն հագգընտա նէ սէյլէյիպ վէ նէ տիւշիւնմէքտէ օլտուգլարընը պիլմէքտէն զիւեատէ, տիւշիւնմէքտէն նէ նիյէթ վէ նէ էֆքեարտա պուլունտուգլարընը պիլմէք էլգէմ վէ միւֆիտ պուլունտուգլու կիպի, հէր տէվէթ վէ հէր միլլէթ իշին տախի, տօսթլարընտան զիւեատէ տիւշիւնմէքտէն ալէյհիւնտէ նէ սէյլէյիպ վէ նէ տիւշիւնմէքտէ օլմասընը պիլմէք էլգէմիյէթտէն տիր:

Էփրօպա զաղէթալարընտան պաղըլարընտա պուլ կիւնլէրտէ, Տէվէթի ալիյէ ալէյհիւնտէ նիյէ հէգէեանլար օգուլմադ տա օլտուգլուն պիր գաշ տէֆա պիլտիրտիքտէն պաշգա, 162 ինճի նիւսիսէմիդտէ Մ. Էփլ տը Ժիրարտէնին մէտհէ շաեան պիր ճէվապընը տախի տէրճ իյլէմիշ իտիք: Եւ աթիտէքի պահս, միւմայիլէյ Մ. տը Ժիրարտէնէ գարշը, վէ Ծարգ մէսէլէսինտէն տօլաեը Լա Ֆրանսա նամ զաթաւտ օգուլմուշ օլտուգլունտան, վէ տիգգաթա շաեան պաղը ճիւմէլէրի պուլունտուգլունտան, օնուլ տախի թէրճէմէսինի ճայիզ կէօրմիւշիւզ տիւր:

ՄԷՆՏԱՍԱԹՃԱ ԲՕԼԻԹԻԳԱ

Մ. տը Ժիրարտէն պիզէ, 1866 սէնէսինտէ տախի Մ. Թիէրին 1840 սէնէսինտէքի բօլիթիգասընը գուլմամադտապընըզ տէեէրէք, պիր ճէվապ վէրմէքտէ տիր զանն իթմէքտէ տիր:

Աճէպանէ տիրմէք իսթէրսինիզ, մէկէրշի տէվամ իտիպ կէլմէքտէ օլան, վէ պիր թաղըմասհապը հըրս ու թամաըն նիյէթիւնէ պիւնաէն, էն քիւշիւք պիր վէսիլէ իլէ տախի պաշ կէօսթէրմէեէ պաշաեան Ծարգ մէսէլէսի, Բարիս տհոնամէսի մուշիպինճէ Էփրօպա տէվէթ լէրինին իթթի. հատիլլէ, մէվգըրի միւզաքէրէեէ ալընաւրազ թէսվիեէ օլունմամալըմըր:

Նէ տիրմէք իսթէրլէր աճէպա, մէկէրշի իսթէր ֆրանսա, իսթէր ինկիլթէրրա, վէ եախօտ Բուսիանըն եալընըզմա քէնտի պաշընա Ծարգ մէսէլէսի հագգընտա իզհար իտէճէկի միւտախէլէեի ըէտտ իլէ մուխալիթէթ իթմէմէթիմիիզ:

Մէկէրշի պիզիմ պուլ բօլիթիգամըզա Մ. տը Ժիրարտէնին թէշէքքի իթմէքտէ օլտուգլուն կիպի, 1840 սէնէսի Բօլիթիգասընա թաղըլի մի իթմէքտէ օլուրուզ:

Մէկէրշի 1840 սէնէսի բօլիթիգասը, եանի Մ. Թիէր բօլիթիգասը, շիմօթի բօլիթիգասըն մուղայիրինտէ օլարազ ֆրանսանըն էմրի թէֆէրիւա իւզըն (եալընըզ պաշընա գալմազ) գալուպ, վէ Էփրօպա տէվէթլէրի իթթիֆագընըն

պիզէ գարշը գուհուրա կէլէն Ֆիւթուհաթընտան իպարէթ օլմամըշլարտըր:

Մէկէրշի պուլ պիր մատտէյի ճէսիմէ տէյիլ մի տիր: Մէկէրշի պուլ մատտէ իւզէրինէ միւպահասաեա կիրիշմէք զաւրայիպ նէվիտէն պիր խէթա մը տըր:

Ֆագաթ պուլ ճիւմլէ իլէ տախի քէսպի մալիւմաթ իյլէմէք էլգէմիյէթտէն տիր:

Վաշաա բօլիթիգաճա գուհուրա կէլէն հէր նէվի միւսէվլէտէլէրէ միւտախէլէ իթմէքլիեի, վէ հէր շէյէ գալըշմագլուզ, պիզ տախի պիւթիւն գուլվէթիմիզլէ ըէտտ իտէրիզ:

Վաշաա պիզ էհալինին նէ վասիսիւեիզ, նէ հաքիմիեիզ, վէ նէ տէ ժանտարմասընըզ « իսթէրլէրտէ պէյնլէրինտէ հիւսնի իթթիգաճ իլէ պուլունտուշլար, վէ իսթէրլէրտէ պիր պիլլէրինի խըրբաւրասընլար, ալթըզ օքէնտի պիլլէճէքլէրի պիր շէյ տիր:

Էկէր Գանտիալըլար Օսմանլը թէպալիյէթինտէ գալմադըզ իսթմէգէլէր իսէ, հէր նէվի պէլա վէ ֆէլաքէթի կէօզլէրինէ ալարուզ, գալգասընլար իսեանէ չըզըշտընլար, պիզիմ ասլա վաղիթէմիզ տէյիլ տիր:

Պուլ պապտէ պիզ տախի քեամիլէն Մ. տը Ժէրարտէնին էֆքեարընտաեըզ:

Ասլա միւտախէլէ իթմէքլիյի իսթմէյիզ վէ ասլա բիրէեի տէվէ գաւտար պիւլիւտէլէրտէն տէյիլիզ:

Պիզէ րաճի օլմանտան շէյլէրէ գարըշմագտան իթթիսապ իթմէլիեիզ, Պիզ կէրէք իշճէ, կէրէք մահսուլթճա, կէրէք թալիմ ու թէրպիեէճէ, վէ կէրէք սէրպէսթիեէթճէ լազըմ կէլէն քէմալէ իրմէք իշին, զաթէն քէնտի իշիմիզտէ նիյէմէշուլլէթթէ մալըք պուլունմագտայըզ:

Էյլլէ տէյիլ մի. Հայ, հայ. Ֆագաթ պուլունտա պիր շարթ ճայիզ տիր, եանի շէյլէք քի, պիզիմ պաշգասընա եարմա եաճաղըմըզ, պաշգասը տախի պիզէ եաւամամալը տըր վէ պիզ էմրի իթթիտալէրիտէթ իտէլիմ տէր իքէն, պաշգալարըտա պիզիմ մէնֆաաթըմըզա խալէ կէթլրմէլի տիրլէր:

Մ. տը Ժիրարտէնին գալլինճէ, միւտախէլէ բօլիթիգասընտան տախի Ֆէնապաշգա պիր բօլիթիգա վար տըր քի, միւստմէհա բօլիթիգասը տէնիլէն շէյ տիր:

Քէնտուլի կէօսթէրմէքլիյին վաղթըլազըմ կէլթիքտէ միւսամէհա իթմէք, հալէքթէ վաղթիտէ իթթիսապ իյլէմէք, վէ քէնտուլի տիւշիւնմէքսիզին հէր պիր շէյ պաշգասընա թէսլիմ իթմէք, տտէթա մասալարտա հիքեայէ օլունմագտա օլան ֆարէնին բէյնիլին իշինտէ սաղլանմասընա պէնզէիպ, վէ սայիր տէվէթլէրին մէվճուտիյէթինի, հալ ու հարէքթէլէրինի, ֆիթնէ ու ֆէսատընը, քէսպի աղամէթ իթմէսինի քէօշէյի խաթըրտան ֆէրաւ

մուշ իտիպ, վէ պիր պիլլէրի իլէ վուլունտապ տէյիլշիւպ, վէ պարըշպ էօքիւշմէլէրինտէն սարֆը նազար իյլէմէք, պիզ թէքրարէն սէյլէրիզ քի, հագգըգաթէն ար ու հիճապը մուճիպ օլունտապիր վաղիթէսիզլիք տիր:

Ֆրանսա իսմինի թաշըեան պիր մէմալիքէ էյլլէ պիր նասիհաթը վիլմէկէ, ֆէրտի իսհիտ նէ գաւտար տըր վէ նէտէ պօրճլու:

Մ. տը Ժիրարտէն պիզէ շու աթիտէքիլէրի սէյլէմիշ տիր. եանի, « Հաթթա « ինկիլթէրրա, Ավսթրիա, Մէմալէքի « Միւլթէմէյի Ամէրիգա վէ Բուսիա, « քեաֆթէթէն Օսմանլը հիւքիւմէթինէ « գարշը հարէքթէ իթսէլէր տախի, ֆըր « րանսանըն միւտախէլէսինէ պիր վէսիլէ « սաեըմաը ճայիզ տէյիլտիր, Նասըլքի, « 1832 սէնէսի ահոնամէսինտէ իմզասը « տախի վար իքէն, Տանիմարգա մէսէլէսի « նէ միւտախէլէ իյլէմէտի. իմոթի գաճնդի « սէպէպէ մէպնի, 1866 սէնէսի ահոնաւ « մէսինէ ըիայէթ իթտիրթմէք իշին միւ « տախէլէ իտէճէք տիր:

Նիշին մի. շիւնքի ահոնամէլէրէ տախի զալէպէ իթմէքլիեէ շաեան պաղը շէյլէր վար տըր, վէ պուլարտա, մէնֆաաթը միլիեէ տէնիլէն շէյլէր տիր:

Տանիմարգա մէսէլէսինտէ ֆրանսանըն մէնֆաաթընա իլիշի պիր քէօշէ եօզ իտի:

Հալ պուլ քի Ծարգ մէսէլէսինէ կէլինճէ, էկէր Բուսիա տէվէթի իսթանապուլ տէսթրէս օլուր իսէ, էկէր Եունան տէվլէթի էսկի իսթանապուլ իմքէրաթօրուլունու գըեամ իթտիրի իսէ, էկէր ինկիլթէրրա Մըսըլըզապթ իտէր իսէ, էկէր Ավսթրիա Թունաեա մալիք օլուր իսէ, էկէր Ուլրիա սայիր պիր տէվէթին զիլի իտարէսինէ կէշէր իսէ, վէ էկէր պուլարըն քեաֆթէսի ֆրանսանըն խալիճինտէ օլուպ, վէ պէլլէրտէ ֆրանսա եա գարշը օլարազ վուլունա կէլէճէք օլուր իսէ, մէկէրշի ֆրանսանըն մէնֆաաթը թիւճճարիյէ, մէնֆաաթը նուլիլիզիեէսինէ պիր րատտէտէ խալլէ կէլլէրէք, հիւքիւմէթի ճէտիտէ պէյնին տէ տէքքեար օլան միւվաղէնէյի ումուլ միյէտէն սագըթ օլարազ, իքինճի տէվլէթլէրին սըրասընա կիրէճէկի իհթիմալտէն տէյիլ միտիր:

Վաշաա պիզ Ծարգտա հէր նէքի վուլ գուլունլուր իսէ, ֆրանսանըն մարիֆէթիլլէ վուլուն պուլմանա պօրճլու տուր տիլմէյիզ. լաքին շունու տէրիզ քի, ֆըրանսանըն մալիւմաթը օլմատըզճա, հիւպիր շէյ վուլուն պուլմամալը տըր:

Աճապա կիրիտ իսթիլալը հագգընտա գուհուրա կէլէն միւթալաթըմըզ խիւլասա իտէպիլտիք մի:

Փարիս գօնորդներին սիրելիքս անհատական քննարկելն միւսվածքը պուլունան ահաբեւ մընա միւրաճաթ օլունուգտա տախի, աշխարհ կէօրիւնմէքտէ տիր քի, Տէվլէթի Ալիէնին մէվճուտիւթիւնէ միւսֆիտ օլան հէր մէսէլէ, Էվրօպա տէվլէթիւնին իթթիֆագը իւզրէ հալլ ու թէս վիւթէ օլունուպ, վէ հէր գանդի տէվլէթ թարաֆընտան օլուր իսէ օլունէ, թէ ֆէրիւտիւզրէ գուհուրա կէլէն հէր պիր միւտախէլէ, Էվրօպա հուգուգունուն գուվլէի մութլագաւր նէզոխնտէ մահվ ու իզալէ գըլընաճագ տըր :

Մանեա գապուլ իթմէ՛զ պիր չէյ : Մ. տը ժիրարտէն պիզէ գարշընազաղը պահսսըն իքի սաթըր աշաղըսընտա, չու աթիտէքի քէլամլարը տախի Լա Լիպէրթէ տէ տէրճ իլլէմիշ տիր : Եանի :

« Էվրօպանըն բօլթիդաւր թէմէլի, եազըն վազըթտա, Լա Լիպէրթէնին խիւլասա սուրէթիլլէ պէեան իլլէտիլի պէշատէտ լուզէթ իւզէրինտէ մէվգու պուլունաճագ տըր : Եանի :

« Էվրօպանըն Իթթիֆագ, վ. Սէրֆիս Թիթիթի ՊԱՀԻՅԷ :

Աճալիպի շուրաւընտա տըր քի, Մ. տը ժիրարտէնին ճէրհ իթմէք իսթէտիլի պիզիմ միւրաւորմը տախի պաշգա պիր չէյ օլմանըպ, իլլա սալիլ հէր պիր պիւեիւք մէսէլէլէրտէ Էվրօպա տէվլէթիւնին իթթիֆագը արասընա ինթիւնաճ պուլունուգու կիպի, Շարգ մէսէլէսին տախի պիր իթթիֆագ իւզրէ հալլ ու թէսվիլլէսինի իտտաա իլլէմէքտէն իւպարէթ պուլունուգու տուր :

— Սեպտեմբեր 11 թարիլլէ իվնինկ-Սթանտար նամ զազէթանա, Նիւ-Եօրգտան եազըլտըլլուն կէօրէ, րէյիսի ճիւմհուր Մ. ճօհնսըն հազրէթլէրի սէյնա հաթլարընտա, ինտիա էօլքէսինտէն կէվէքտէ իքէն, իւզէրինէ թապանճա չէքմիշէր, վէ քէնտիսինէ պիր չէյ օլմամը իսէտէ, Եանընտա պուլունանլարտան պիր գաշ քիշի եարալանմը իմիշ :

Պիզ գանն իտէրիլ քի պու հաթաթիսին ասը օլմամը տըր : չիւնքի էկէր էօլլէ պիր պիւլիւք վազա վուգու պուլունուգու իտի, պիր պյտան պէրու Նիւ-Եօրգտան ալընան թէլէկրաֆլարտա հէր հալտէ զէքրի կէչիլը իտի :

— Ֆրանսաաա պիր չօգ մահէլլէրի տէյլլէր պաստըլըն կէչէն կիւնլէր պիլտիր միշ իտիք : Շու ֆէլաքէթ իմբէրաթօր հազրէթլէրի րիգգաթընը զիւտտէսիլլէթահրէ իլլէտիլլինտէն, պիր իեանէ տէֆթէրի քիւշատ իլլէմէսինի տախիլլէ վէքիլլէրինէ էմր իլլէտիլլէտէն պաշգա, քէնտիլլէրի 100 պին, իմբէրաթօրիւշալարը 25 պին, վէ մախտուլարը տախի 40 պին Ֆրանս քիւնէ եազըլմընտա տըր :

— Ղազէթալարտա օգունտուղունա կէօրէ, Մէքսիգա իմբէրաթօրիւշալար հազրէթլէրի Բօմաաա քէյֆիլ օլտուգլարընտա, սեպտեմբեր 20տա Բաբա հազրէթլէրի պիզգաթ միւշարիլէյհա հազրէթլէրինին պուլունուգլարը լօգանթանա կիտէրէք իսպիլլէ միւլագաթ իթմիշ վէ թէսէլլի իլլէմիշ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

« Կիրիտտէն վարիտ օլան րէսմի խապէրէր չիւբհէլի սուրէթտէ օլտուգլարընտան, իքնա օլաճագ հալտէ տէյիլ տիրէր : ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Ֆուատ նամ վաթօր Մուսթաֆա Նալիլի վաշա հազրէթլէրի թարաֆընտան մէքթուպար կէթիլմիշ իսէտէ, կէչէն հաթիթանըն սեպտեմբեր 23 թարիլլէ պիզէ կէլէն մէքթուպարի նազլ ու պէեան զըլընմը օլան հալլէրին թէպէտտիւլաթը հազընտա հիշ պիր չէյ զէքր օլունմամը տըր :

« Մահը հալլին իքիսինտէ վուգու պուլունաճ օլան պիւլիւք պիր հիւճուլմ կէրի գալմը օլունա, Ֆազաթ 21ինտէն պէրու տէվամը վէ ուֆագ թէֆէք միւտալէպէլէր վուգու պուլունուգու, վէ գօրպալար տալիմա պօզուլմուշար վէ չօգ գաեաթլարը գուհուրա կէլմիշ տիր : Պիր վուգուաթ մէմուրինի հազրէթի Շէհրիեարի հազընտա իսպիլլէ ֆէնա պիր թէսսար հուսուլլին մուճիպ օլմուշտուր : չէյլլէքի, իսլամլար մուհաֆազաւր եերինտէ օլան չէհրլէր սըղընմաեա գօշուշտուգտան պաշգա, 500 դաւտար իսլամ ֆամիլեալարընը մուհաֆազալարը իչին թայեին օլունան ալթըր թապուր ասիլէր իլէ գօրպալար պէյիլլէտէ պիր չէտիտ գալլա վուգու պուլունուգու, վէ մէքիւր գալլաւտ Օսմանլըլարտան 50 նէֆէր մէվթա վէ իսպիլլէ մէճրուհուն մէյտանտէ գալըրընը պիզգաթ քէնտիլլէր իզրար իթմէքտէ պուլունուգլար տըր : Լաքին Մուսթաֆա բաշա հազրէթլէրինին Ֆուատ նամ վաթօր իրսալ իթթիլի իսպէրէ նազարէն կէլէճէք վաթօր իսեանըն քեամիլէն մէն օլունմասը իսպէրինի վիլէճէքլէրի մէմուլի գալլտէն տիր :

« Մա մաֆիհի, պու իսպէր կէլին ճէեեեեք, էսէֆ իտէրիլ քի գօրպալար թարաֆընտան վուգու պուլունա պարպարճա պիր հարէքթիլ պէեանըն մէճպուր օլմագտաւը :

« Էկէրլի գօրպալար մէքքիւր հալաքեաթը վահիւնէյէ իրթիքիւպ իթմէքտէն իսէ, պէշ ալթը տէֆա եէնիլլիշ օլալար իտի, զարալարը տահա զիւտտէալ օլաճագ իտի :

« Մէքքիւր վաթօրուն չըգմասընտան պիր գաշ կիւն էվլէլ Մուսթաֆա բաշա

շա հազրէթլէրի եալլէրլէրինտէն Հիւնի պէյի միւքեալմէ նիլլէթիլլէ ասըլար թալաֆընա կէօնտէրմիշլէր իսէտէ, միւմաեիլլէյին կիճիքիպ կէլմէմէսի իւզէրինէ արգասընտան աստամ չըգարըլտըգտա, զէվալլընըն էլլէրի վէ աեաղլարը քէսիլմիշ, վէ կէօզլէրի օեուլմուշ օլտուգու, վէ քէնտիսի տախի պիր ազաճտա պաղլը պուլունուգու հալտէ պուլունուգու տուր :

« Մէրգուլմանըն պու հարաքեաթը րէստիլլէրի, տէյիլ հէր սընըֆ Հանեա Էհալիսինին, հաթթա չիմտիլլէ գաւտար քէնտիլլէրէ թարաֆիլի պուլունան էճնէպիլլէրին տախի իրշմ ու զազալարընը մուճիպ օլմուշտուր : Հալ պու քի գօրպալար պու ճիւնպէթի Եուլանտան կէլէն պաշը պօզուգլարըն իւզէրինէ աթմագտա օլտուգտան պաշգա, ասըլ մէսէլլինին հալլ ու թէսվիլլէսին տախի մանի օլմուշար տըր տիմէքտէ իմիշլէր :

« Հիւնի պէյին, Ֆուատ բաշա հազրէթլէրի մուալլինի օլտուգունու, միւշթիլլէրիլլէրիլլէ տէր իսթըր իտէպիլլէրլէր :

« Պապը-ալի թարաֆընտան, Կիրիտ ճէզիլլէսինտէ պուլունան ասաքիլի նիզա միլլէյէ իլալէ օլունմագ իւզրէ, տաղիսթան եերլէրտէ հարաճա տահա զիւտտէ մէհարէթլէրի պուլունմասը ճիւնթիլլէ, իքի պին նէֆէր զէյպէք, վէ օլ մըգտար տախի Արնաւուլտ կէօնտէրլիլլէ տիր :

« ճիւմա իրթէսի կիւնիւ Չաթը հազրէթի շահանէ եալլէրլէրինտէն ճէմիլ բաշա հազրէթլէրի, պիր գըթա վաթօրը մախսուս իլլէ, ասաքիլի շահանէնին մուգաֆթիլլէթի զըմընտա, մահազըլլէթի շահանէյի Մուսթաֆա բաշա հազրէթլէրինէ վէ ասաքիլլէ թէպիլլէ իթմէք իւզրէ, Հանեաեա ազիլլէթ իթմիշ տիր :

« Պիր նէվի միտալ տախի տարալ իտիլլէրէք, իզհարը չէճաաթ իտէնլէրին ճիւմլէսինէ իհսան պուլլուլաճագ տըր :

ԻԷԼԷՐ ԷԷԷԷ

Կիրիտլէրին պալեատէ զէքրի կէչէն վահիլլէրլէրինին, չիմտիլլէ մէտէնիլլէթտէվիլլէտէ էմալի նա մէշհուտ օլտուգտան պաշգա, աթիլ պէտէվիլլէթ վագըրլարընտա տախի նաւորէն վուգուա կէլմիշ տիր :

Շարգ թարաֆընտա մէտէնիլլէթին իտիսալ ու ինթիշարը իսլամլար մարիֆէթիլլէ միւմթիլլէթտան օլմատըղընտան, Եուլան հիւքիւմէթիլլէն քէսպի ապամէթիլլէ հիւմմէթ օլունմալը տըր տէյի զայլթէքմէքտէ օլան տիւտար իրիթիեանլարա վէ բօլթիդա ֆէյլէսօֆլարընա սիւալ իտէրիլ քի, աճէպա չու պարպարըգ, պիզիլլէն աղըլ իթթիլլէրի մէտէնիլլէթին պիր մուգաւտտէմէ վէ եալուտ պիր նիւմուշէսի մի տիր, Եօլսաա պաշգա պիր մէտէնիլլէթէ տահա րէհպէր օլալլէճէքլէր մի տիր :

— Գարատաղ վեքիլերի շնորհիւ գա-
տար Պիւլիւք-տէրէտէ վագը օլան Բէ-
թալա լօգանթաւնտա սէֆայի խաթըր
իլէ իմրարը Էվգաթ իլլէտիքտէն սօնրա,
ազըպէթքեար Պապը-ալի թարաֆըն-
տան, բրէնս Նիգօլանըն մաթլուպաթը
իճրասը գապուլնէ գարար վերիմիշ տիր։
Նօվօգլիտա վագը պիր ուֆագ իս-
կէլէ իլէ, Պաճանա իլէ Բիաքս արասըն-
տա իլլէմէք իլլին տախի, Գարատաղը-
լարա պիր գըթա ուֆագ վաքօր իթա
օլունաճագ տըր։

Մէվճուտ օլան իսթիհքեամաթ մէ-
սէլէսի տախի, մէսմուլաթա նազարէն,
քէզալիք Չէթինա (Գարատաղըլարըն
մագարըր հիւքիւմէթլէրի) վաթանբէր-
լէրինն արգուսու իւզըն թէսվիլէ օլու-
նաճագ օլուղուլունտան, տիմէք տիր քի
միւմայիլէն Գարատաղ վոյվօտասը, հէր
իսթէտիքլէրինն նօգթասըր նօգթասընա
իճրասընա մուվաֆֆագ օլաճագ տըր։

Եռնան հուսուտունտա մէվճուտ օ-
լան հարէքէթէ պինսէն, ուֆագ թէ-
ֆէք շէյլէր իլլին պիր զայլէ տախի հէր-
գէկօվին հուսուտունտա տալէթ իտիւ-
մէմէսի էմրի պասիլէթտէն աստ օլուն-
մուշ տուր։

Բէլ-

— Տիւնքի Մանգուլմէմիլդտէքի Լէֆթէր
պահսընտա, «քէնտինն պըրագըպ կիտէ-
ճէկինն տախի Պուրսա սանճաղընտան
օն նէֆէր գատար զէվաթը միւթէպէրէյի
քէֆիլ վիլէճէք իմիշ» տէնիլէճէք Էնր-
տէ, «քէֆիլ իսթէմէքտէ իմիշ» տէնիլ
միշ տիր։

— Լէվանթտա օգուլնուղուլունա կէօ-
րէ, Էննիտէն պիր մէճիս քիւշաւտ օլու-
նաճագ օլուպ, վէ ֆուլաւտ բաշա հազ-
րէթլէրիլէ Գըպըրըր Մէհէմէտ բաշա
հազրէթլէրի տախի մէզքիւր մէճիս
տախիլ պուլունաճագլար իմիշ։

— Էկէր Մէճմուլանըն մէսմուլաթը սա-
հիս իսէ, Ֆագըլ Մուսթաֆա բաշա
հազրէթլէրի Էագընտա իսթանպուլա ալ-
տէթ իտէճէքլէրինտէն, տօնանմանը հիւ-
մանունտան Մարսիլէտեա խասսէթէն
պիր գըթա վաքօր իլսալ գըլընաճագ ի-
միշ։

— Ալտըղըրդ մալիւմաթը սահիհէյէ
նէզարէն, Գաթիլ մարապետին տալասը-
նը տիլնէմէք իւզըն թէշքիլ օլունան գօ-
միսիօն հէր նէ գատար շնորհիւ գատար
թէճէմիւ իթմէմիլ իսէտէ, մէրգուլմէ-
նին օն օն պէշ կիւնտէն պէրու Հասուն-
եան գերապայճաւ հազրէթլէրինէ կի-
տիպ կէլիպ մուհաթէմէսինէ պաղըլմասը
զըմընտա թաճիլիք վիլմէսի, վէ հաթ-
թա պաղըլմասըր թագտիրտէ Հիւքիւ-
մէթէ միւրաճաթ իտէճէկինն անլաթ-
տըրմասը իւզըրինէ, տիւնքի կիւն Գերա-

պայճաւ հազրէթլէրինտէն պաշգա, պէշ
ալթըր նէֆէր Էպիսկոպոս, վէ պիր գաշ
նէֆէր տախի վարդապետ հազըր օլուղ-
լարը հալտէ, կէրէք մէրգուլմէ մարապետ
վէ կէրէք Հօլասեան Գրիգոր վարդապետ
հուղուրա ճէլպ իտիլէրէք մուհաթէմէ-
լէրինէ պաղըլմը իսէտէ, թէքմիլ պիր,
շէյանլաշըրպ պիթմիշմի, Էօխսա պաշգա
տէֆա տախի թէճէմիւ իտէճէքլէրի իգ-
թիպ իտէճէք մի տիր հէնուլ քէսպի
մալիւմաթ իտէմէմիլի տիր։ պէլքի պու-
կիւն վագըֆ օլուղուլունալտա, իճապ ի-
տէնի Էրնէ Էարընքի Մանգուլմէմիլդտէ
պէնան իտէրիգ։

Շիմոի Էնգարէտէքի քէնգիպլէրէ
սիւալ իտէրիգ քի, նաճըլ, Հօլասեան
վարդապետ, իսթանպուլա մարապետ իշի
իլլին մի, Էօխսա միլլէթ իշի իլլին մի կէլ-
միշ իմիշ։

Թէշէքքիւր իթմէլիլիք քի զագէթա-
լար նիլմէթինէ մալիք պուլունալտալտալը,
Էօխսա Էօյլէ պիլլէրէք Էալանլար իճա-
տըլա տէվէլէրի հաթարըլա Էուլտա-
ճագլարընտա զէրրէ գատար շիւրհէ Էօյ
իտի։

— Գուրիէտէ օգուլնուղուլունա կէօրէ,
Էռնան հուսուտունտա Էնման
քէնգիլէսի ասաքիրի նիգամիլտէն օլ-
տուղուլ հալտէ օթուլ պիննէֆէր պու-
լունալտուղուլունտան, օն թապուր զուխաֆ
իլէ, ասաքիրի խասսէտէն տախի իքի թա-
պուր ալթըր ասիլէրի Շուսնուտան Տէր-
սաաթէթէ ճէլպ իլլէ Մէլանիք վէ Էանեա
թարաֆլարընա նազլ օլունալունալար տըր
Մէսմուլաթա նէզարէն, Էօմէր բաշա
հազրէթլէրի քէնտի օլուղուլ մէրքէզլէրինի
Շուսնուտան Մանաթըրա նազլ իտէ-
ճէքլէր իմիշ։

վէ Շուսնուտաքի ասիլէրին իտարէսի,
Մէլմէնի Մուսթաֆա բաշա հազրէթ-
լէրինէ իհալէ գըլընաճագ իմիշ։

— Տիւնքի Գուրիէտէ օգուլնուղուլուն-
ա կէօրէ, Մէճիտիլէ նամ վաքօր իլէ շու-
աթ իտէքի խապէրլէր ալընմըլ տըր։

«Սէլինօտա պուլունան 3000 Մըսըր
ասիլէրի իլէ պէշ Էիւլ նէֆէր իսլամ ֆա-
միլէալարը, զօրպալար գօլալլըլա թու-
թուլապիլի օլան Էօլլարը թուլապագ
մուհասէրէ իթմիշ օլուղուլարընտան, ա-
սաքիրի մէրգուլմէ իլէ մէզքիւր ֆամիլ-
Էալարըն գուլթարըմալարը նիլթիլլէ,
Մուսթաֆա բաշա հազրէթլէրի թարա-
ֆընտան պահէն պէշ թապուր նիգամ
ասիլէրի իլէ իւշ գըթա հարպ վաքօրու
կէօնտէրիլիքտէն պաշգա, վօգօլիէն ճա-
նիպինտէն Էանի գարատան տախի սէքիլ
թապուր Բիւտտէ կէօնտէրիլէրէք, զօր-
պալար այնի վագըթտա իքի թարաֆտան
աթէշ իլլին ալընտըղլարընտան, Մֆաքիա
թարաֆընտան տաղլարա ֆիրար իթմիշ-
լէր տիր։

«Սէլինօ քէօյիլնտէ պուլունան մէզ-
քիւր իսլամ ֆամիլէալարը, թապիր գա-
պուլ իթմէզ տէրէճէտէ պիր սէֆիլ հալ-
տէ օլուղուլարը հալտէ, Հանեաեա նազլ
իթմիլլէր, վէ քէօյիլնտէ Բէք շօգ սէ-
ֆիլլիք վէ աճլըգ շէքտիքլէրինի հիքեայէ
իլլէմիլլէր տիր։

«Ալընան մալիւմաթլարա կէօրէ, զօր-
պալարըն հալլէրի կիթաթէք ֆէնալաշ-
մագտա տըր։ Սէրկէրտէլէրի պիր պիրինէ
տիւլմիւլլէր, վէ իլլէրինտէն պիւլիւք
պիւլիւք վալար իտէրէք վէ իմուտ ու-
մուսվէնէթ իւմիլլէրի վիլէրէք քէնտի-
լէրի ալտաուանլարա գարշը թէշէքքիլէր
իթմէյէ պաշալմըլար տըր։

«Քէօյիլի թէրք իտէն Բուլ ֆամիլ-
Էալարը տախի Բէք սէֆիլ պիր հալտէ օ-
լուպ, վէ իլլէրինտէ խաթալըգ աախի
պուլունալտա իմիշ։

— Մանգուլմէմիլդն 155 վէ 158 նիւս-
լսէլէսինտէն հէր նասըլ իսէ Էքսիլմիշ օլ-
տուղուլունտան, քիմքի կէրի վէրիլ իսէ,
սաթըրըլարըմըլ թարաֆընտան Էէնիսինի
ալապիլէճէքլէրի իլան իտէրիգ։

ՆԵՎԻՅՅԷ

Պուլաջան աշխատութեամբ սուրբ
գիրքը քննող Լիվերիուլի պարոնմը ազ-
գու մարգարէութիւն մը գտեր է, թէ Անգ-
ղիան աս տարի Նաբօլէօն կայսեր ձեռք
յարձակում պիտի կրէ եղբր։ Աս կետին նը-
կատմամբ ալ իր գաղափարները յայտնած է
«Անգղիոյ յարձակումն եւ Նաբօլէօն կայ-
սեր կործանումն իբրեւ եղբիւր մարգարէէն
գուշակուած» անուամբ տետրակի մը մէջ։

ԹԱՏՐՈՆ ԱԶԻԶԻԹԷ Մ. ԲԱԶԻԻ
ԻԻՍԿԻԻՏԱՐ ՊԱՂԱՐ ՊԱՇԸ
1866 ՀՈԿՏ. 1 ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄ 21-2

ՆԵՐԿԱՅԱՐԻՆ ԿԵՐԵՐԻ
Ի ՆՊԱՍՏ
Պ. Գ. ՌԵՏՈՐԻՆԻՍՏ
ԵՒ
Պ. Տ. ՍԱՆԺԱԳՃԵԱՆԻ
ՆԱԽԵՐԳԱՆԲ
ՄԱՅՐ ԱՐԱՔՍԻ
Ամբողջ խումբը պիտէ երգէ։

ՆԱԽԱՍՏԻՆ ՊԵՐԹՐԱՆ
ԹԱՏՐԵՐԻՆԻՆԻՆ Ի ՄԻ ԶԱՌԱԶԱՐԱՆ
ԵՒ Ի ԶՈՐՍ ԱՐԱՐՈՒԱՍՍ
ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՆՆ Պ. Պ. Ս. ԼԻՔԵԱՆԻ

ԶԱԽԵՏ ՍԻՄԱՂԱՇԱՐԻ
ԻՆՔՆԱՇԱՐԱՆ ԶԱՆԱՊԱՐԶՈՐԻ ՄԸ

ՍԱԶԻՊ ՂԱԶԷԹԱ
ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆԹ ՀԵՐԱԼՏԸ ԹԱՊԱՆԵՍԻՆԷՏԷ
ԳԵՑ-ՕՂԼՈՒՏԱ ՏՕՂԻՒ ԵՕԼՍԱ, ԶՈՐԹԱՐԱՇ ԱՊՏԱԼԼԱ
ԳԻՐԱՏԵՐԼԵՐ ԳԱՐԵՐՈՒՄ ՆԻՇԵՐՈ 549։